

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2022-2-1>

УДК 332.1:339.9

JEL R11, F15

**В. В. Борщевський**

доктор економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу просторового розвитку ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», завідувач кафедри державного управління Українського католицького університету, м. Львів  
e-mail: borschchevsky@ukr.net  
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-1868-4434>

**В. В. Засадко**

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, директорка школи публічного управління Українського католицького університету, м. Львів  
e-mail: zasadko\_vv@ucu.edu.ua  
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-1822-4913>

**Є. Е. Матвєєв**

кандидат економічних наук, доцент кафедри державного управління Українського католицького університету, м. Львів  
e-mail: eumatv@gmail.com  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0671-3768>

**ЗАХІДНИЙ РЕГІОН УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:  
УПРАВЛІННЯ ЕНДОГЕННИМ ПОТЕНЦІАЛОМ РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ  
АДАПТАЦІЇ ДО ІНСТИТУЦІЙНИХ СТАНДАРТІВ ЄС**

*Досліджено основні проблеми управління ендегенним потенціалом розвитку областей Західного регіону України в умовах воєнного стану. Акцентовано на нових викликах для місцевої влади, спричинених інституційними трансформаціями та значною кількістю внутрішньо переміщених осіб, а також релокованих підприємств з інших регіонів держави, зокрема із зони бойових дій. Наголошено на тих основних перевагах, які відкриваються перед областями Західного регіону України з огляду на перспективу подальшого поглиблення євроінтеграційних процесів, зокрема в контексті адаптації України до інституційних стандартів ЄС. Виокремлено пріоритетні напрями очікуваних інституційних змін, пов'язаних із підвищенням ефективності використання ендегенного потенціалу розвитку Західного регіону України. Сформульовано пропозиції для органів державної влади та місцевого самоврядування щодо реалізації низки управлінських заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання ендегенного потенціалу розвитку Західного регіону України в умовах воєнного стану. Обґрунтовано потребу в посиленні адміністративної та фінансової спроможності органів місцевого самоврядування регіону, активізації транскордонного співробітництва, стимулювання розвитку підприємництва, поліпшення інвестиційного клімату та модернізації місцевої інфраструктури.*

**Ключові слова:** ендегенний потенціал, Західний регіон України, європейська інтеграція, інституційне середовище, місцеве самоврядування.

**Borshchevskyy V., Zasadko V., Matvyeyev Ye. THE WESTERN REGION OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW: MANAGEMENT OF ENDOGENOUS DEVELOPMENT POTENTIAL IN THE CONTEXT OF ADAPTATION TO EU INSTITUTIONAL STANDARDS**

*The article addresses the main problems related to the management of endogenous development potential of the Western region in Ukraine under martial law. It notes that the efficiency of using the endogenous potential is determined by such factors as natural resources, human and social capital, institutional environment, managerial competence, infrastructure development, technological innovations, and financial and budgetary capacity. The article shows how the introduction of martial law in Ukraine has affected the effectiveness of endogenous development potential management in the Western region of Ukraine. The focus is on new challenges for local authorities caused by institutional transformations and a significant number of internally displaced persons, as well as relocated enterprises from other regions of the country, including the war zone. The article emphasizes the risk of reduced local governments' influence on the economic development of the Western region of Ukraine under martial law. It may lead to a decrease in the effectiveness of endogenous potential management of its individual areas. In addition, it will not meet EU institutional standards, negatively affecting the process of further European integration of Ukraine. At the same time, the main advantages of the regions of the Western part of Ukraine are emphasized in view of the intensification of cooperation with the EU. It especially concerns the changes in the institutional environment. Thus, the priority areas of expected institutional transformations include changing approaches to the administration of local taxes and fees, optimizing the mechanism of interaction between authorities at different levels, reforming the system of*

*intergovernmental transfers, and implementing the principle of subsidiarity at all levels of government. These and related institutional innovations will help increase the effectiveness of management of endogenous development potential in the Western region of Ukraine, not only under martial law but also in the postwar period. The article contains the recommendations for public authorities and local governments to implement a number of management measures aimed at improving the efficiency of endogenous development potential in the Western region of Ukraine in current conditions. It substantiates the need to strengthen the administrative and financial capacity of local governments of the region, intensify and diversify cross-border cooperation, stimulate business development, improve the investment climate and modernize local infrastructure.*

**Keywords:** *endogenous potential, Western region of Ukraine, European integration, institutional environment, local self-government.*

**Постановка проблеми.** Західний регіон України сьогодні переживає доволі складний, але водночас і перспективний період свого розвитку. З одного боку, війна значно посилила та загострила всі ті виклики, які постали перед органами державної влади та місцевого самоврядування західноукраїнських областей ще в період панування пандемії COVID-19 і до яких, здавалось би, вони потроху почали призвичаюватися. З іншого боку, у нинішніх умовах все виразніше відкривається широке поле можливостей для переходу економіки всіх областей цього регіону на нові інституційні стандарти та господарські орієнтири розвитку, насамперед у контексті активізації євроінтеграційних процесів і наближення до ЄС. Адже відкритість західно-європейських партнерів до України сьогодні є просто винятковою. А Західний регіон нашої держави у цьому сенсі є одним з головних претендентів на виконання функцій транспортно-логістичного моста до ЄС, а також важливого інвестиційного полігону для реалізації спільних інноваційних проєктів з європейськими партнерами.

**Мета статті** полягає у виявленні особливостей управління ендогенним потенціалом розвитку областей Західного регіону України в умовах воєнного стану, а також у формулюванні пропозицій щодо пріоритетних напрямів підвищення ефективності його використання з огляду на перспективу адаптації до інституційного простору ЄС.

**Аналіз останніх досліджень.** Проблемам розвитку Західного регіону України в контексті підвищення ефективності використання його природно-ресурсного, фінансового та людського потенціалу, присвячені публікації таких українських науковців, як Л. Беновська, Т. Васильців, І. Вахович, І. Лещух, О. Луцків, М. Мельник, Н. Попадинець, Х. Притула, І. Сторонянська, С. Шульц, І. Франів, В. Химинець та ін.

Окрему увагу дослідженню якості управління ендогенним потенціалом розвитку Західного регіону України в контексті наближення до інституційного простору ЄС приділяли П. Беленький, П. Жук, В. Кравців, М. Максимчук, Н. Мікула, А. Мокій, Н. Павліха, С. Писаренко, М. Пітюлич, Ю. Присяжнюк, У. Садова, І. Тимечко, В. Чужиков, Н. Ценклер, а також інші дослідники.

Наприклад, на думку І. Сторонянської та Л. Беновської, в умовах проведення адміністративно-фінансової децентралізації, яка була започаткована в Україні після 2014 р., фактично всі регіони нашої держави отримали шанс на значне підвищення ефективності використання потенціалу свого економічного розвитку, передусім завдяки оптимізації

власної бюджетної політики та якісним змінам у системі управління місцевими фінансами [1, с. 61-62].

С. Шульц та О. Луцків вказують на те, що згідно з новою теорією регіонального саморозвитку відповідальність за розвиток регіонів має покладатись на місцеву владу. Саме ця позиція сприятиме забезпеченню самодостатності регіонів шляхом використання локальних конкурентних переваг і культури менеджменту. Відповідно до положень цієї теорії, потенціал протистояння «лідерів» та «аутсайдерів» змінюється на потенціал синергії міжрегіональної співпраці, яка формується на основі досягнення ефективності використання ресурсів регіонів [2, с. 19].

В. Проскура та С. Білоус звертають увагу на інноваційний потенціал розвитку Західного регіону України. Адже наявність багатьох науково-дослідних інститутів та орієнтованість на виготовлення високотехнологічної та наукомісткої продукції дозволяє західноукраїнським областям розвиватися в цьому напрямі. Зокрема, особливо важливо залучати інвестиції в підготовку фахівців високотехнологічних видів бізнесу. На думку авторів, доцільною є також позабюджетна допомога інноваціям і розроблення дієвих норм для реалізації спільних інвестицій, включно із залученням інвестиційних фондів, націлених на фінансування росту молодих венчурних компаній [3].

Варто також урахувати позицію Н. Ценклер, згідно з якою внутрішня структура інноваційного розвитку регіональної економіки має бути диференційованою і містити систему просторових форм інноваційної діяльності. Власне, формування регіональних просторових форм інноваційної діяльності, на її думку, є перспективним напрямом активізації євроінтеграційних процесів у регіонах України, зокрема в західній частині держави. Відповідно, створення інноваційно активних регіонів у поєднанні з активізацією транскордонного співробітництва, насамперед у науково-технічній та освітній сферах, може бути головною передумовою забезпечення стійкого зростання економіки Західного регіону України [4, с. 70].

І. Франів приділяє першочергову увагу дослідженню продуктивних сил цього регіону, вказуючи на те, що розвиток і розміщення продуктивних сил в його областях традиційно відбувається під великим впливом геополітичного чинника. Адже Західний регіон має дуже зручне географічне положення: близькість до країн Центральної та Західної Європи; наявність розвинутої транспортної мережі міжнародного значення;

сусідство з Польщею, Білоруссю, Румунією, Молдовою, Словаччиною, Угорщиною. Відтак геополітичний фактор відіграє важливу роль у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Європи, Азії, пострадянськими країнами. Водночас територія регіону активно використовується для транзитних перевезень, що забезпечує додаткові валютні надходження [5].

Натомість В. Химинець та його співавтори вказують на недостатню ефективність використання природно-ресурсного та фінансово-економічного потенціалу розвитку Західного регіону України, передусім у туристично-рекреаційній, інвестиційній, кадровій і маркетинговій сферах, з огляду на близькість до кордону з ЄС та на ті переваги, що надає таке просторове розташування [6].

У цьому контексті слушною є також пропозиція Н. Мікули значно підсилити інформаційний компонент як у роботі органів місцевого самоврядування областей Західного регіону України, так і в діяльності державних інституцій, передусім щодо поліпшення поінформованості потенційних бенефіціарів про чинні програми транскордонного співробітництва з ЄС. Наприклад, для підвищення ефективності реалізації проєктів на офіційних вебсторінках обласних, районних, міських державних адміністрацій пропонується розмішувати переліки та умови відповідних програм технічної допомоги ЄС, а також відповідні стратегічні документи з питань розвитку транскордонного співробітництва. Особливу увагу слід приділяти узгодженню змісту тих проєктів, що реалізуються за фінансової підтримки ЄС, із чинними регіональними та субрегіональними стратегіями та програмами, включно з досягненням взаємоузгодженості щодо реалізації відповідних проєктів у різні часові періоди та з різними джерелами фінансування [7, с. 179].

Проте через об'єктивні причини окремі аспекти задекларованої проблематики до цього часу не досліджувалися достатньо ґрунтовно. Адже проблематика дослідження різних аспектів управління ендегенним потенціалом розвитку Західного регіону України в умовах воєнного стану фактично актуалізувалася лише після початку російської агресії проти України.

**Основні результати дослідження.** Запровадження в Україні воєнного стану, спричинене широкомасштабним вторгненням російських окупантів, суттєво змінило інституційне середовище управління регіональним розвитком в усіх без винятку областях України. Владні повноваження перейшли від обласних державних адміністрацій до обласних військових адміністрацій. Водночас органи місцевого самоврядування були частково обмежені у свободі дій. По-перше, зменшилась сфера їх фактичної компетенції щодо ухвалення рішень (частину з яких тепер потрібно погоджувати з відповідними військовими адміністраціями). По-друге, на час дії воєнного стану було розширено чинні повноваження сільських, селищних і міських голів (наприклад, їм надано право одноособово приймати певні рішення, зокрема у сфері управління фінансовими та земельними ресурсами).

Вказані зміни відобразилися на механізмах управління відповідними територіями. У найближчому майбутньому вони також чинитимуть все більший вплив і на ефективність використання ендегенного потенціалу розвитку цих територій, особливо на регіональному рівні. Передусім це стосується Західного регіону України, який межує з ЄС і через який сьогодні здійснюється активний транзит як людей, так і товарів, включно з військовою допомогою Україні з боку наших європейських партнерів. Крім того, західноукраїнські області традиційно є своєрідним «інституційним полігоном» для адаптації на вітчизняний суспільно-політичний ґрунт стандартів ЄС у царині публічного управління територіями. Передусім це відбувається через інститути прикордонної торгівлі, трудової міграції, міжнародної технічної допомоги, науково-освітньої співпраці, транскордонного та єврорегіонального співробітництва тощо. Саме тому для областей Західного регіону України сьогодні важливо не допустити зниження ефективності використання ендегенного потенціалу власного розвитку. Для цього слід забезпечити якісне вирішення одночасно двох управлінських завдань: 1) якнайшвидше адаптувати механізми та інструменти соціально-економічного розвитку регіону до умов воєнного стану; 2) забезпечити впровадження інституційних стандартів ЄС у сфері регіональної політики, що дозволить мінімізувати трансакційні витрати, ураховуючи перспективу подальшого зближення України з ЄС.

Загалом ендегенний потенціал розвитку регіону можна розглядати як певний «інтегральний потенціал», що поєднує всі власні ресурси території і саму цю територію (з погляду її трактування як поля взаємодії суспільно-природних компонентів). До основних чинників формування ендегенного потенціалу розвитку регіону належать забезпеченість природними ресурсами; фінансово-бюджетна спроможність; якість людського та соціального капіталу; стан інформаційної, інженерної, маркетингової та соціальної інфраструктури, рівень інноваційності технологій, які використовуються основними суб'єктами господарювання; управлінська компетентність місцевої влади тощо [8, с. 42].

Якість управління ендегенно орієнтованим розвитком регіону значною мірою визначається особливостями його інституційного середовища, зокрема мережею чинних неформальних інститутів і поширеністю інституційних деформацій. Світовий досвід показує, що важливими стимулювальними засобами регіональної економічної політики є відмова від прямих бюджетних дотацій і спрямування зусиль на формування інституційних засад, створення сприятливого інституційного середовища для розвитку ділової активності, зростання потенціалу приватної ініціативи, активізації місцевих громад щодо пошуку шляхів ефективного залучення наявних місцевих ресурсів тощо [9].

Варто наголосити на тому, що в умовах воєнного стану для областей Західного регіону України особливо важливим завданням залишається збереження тих основних інституційних новацій, які

були започатковані протягом попередніх років і мають на меті сприяти подальшому зближенню нашої держави з ЄС на сучасних інституційних засадах. Передусім це стосується непорушності принципу субсидіарності. Адже досвід, набутий Україною за час війни, демонструє беззаперечну перевагу самоорганізації населення перед централізованим управлінням, особливо в економічній площині. Щобільше, вже сьогодні доцільно започаткувати напрацювання законодавчих змін, спрямованих на посилення адміністративної та фінансової спроможності органів місцевого самоврядування регіонів у повоєнний період.

Цьому, наприклад, сприятиме розосередження фінансово-бюджетних потоків, які формують дохідну частину обласних і державного бюджетів. Але адміністрування перших має здійснюватися виконавчими підрозділами обласних рад, а не державною податковою адміністрацією. Це дасть змогу налагодити більш ефективну систему контролю за справлянням тих податків і зборів, які наповнюють обласні бюджети.

Супутнім заходом, спрямованим на удосконалення чинної системи адміністрування обласних податків, може стати зміна принципу справляння ПДФО: замість його зарахування до місцевого бюджету за місцем реєстрації підприємства доцільно перейти до спрямування коштів від цього податку до місцевих бюджетів за місцем фактичної реєстрації працівника. Актуальність такого кроку для областей Західного регіону України зростає і завдяки значній кількості релокалізованих сюди підприємств, а також через велику чисельність внутрішньо переміщених осіб, які тимчасово працевлаштувалися на заході нашої держави.

Крім того, слід упорядкувати функції (унеможливити дублювання повноважень) і розробити алгоритм ефективних взаємодій між обласними (районними, міськими) військовими адміністраціями та органами місцевого самоврядування відповідних рівнів. Це дасть змогу більш ефективно використовувати наявні природні та людські ресурси в кожній з областей і сприятиме залученню нових інвесторів (як українських, так і закордонних).

У цьому контексті слід звернути першочергову увагу на поліпшення інвестиційного клімату, включно зі стимулювання підприємницької активності в кожній з областей. Насамперед це передбачає визначення пріоритетних напрямів розвитку бізнесу, які матимуть першочергову допомогу від місцевої влади. Для них уже зараз слід започаткувати спільну з партнерами з країн-членів ЄС розбудову мережі сучасних об'єктів інституційної інфраструктури: наукових, технологічних та індустріальних парків, інноваційних виробничих кластерів, транскордонних промислових зон тощо.

Із цим завданням тісно пов'язане інше – створення сприятливих умов для довгострокового працевлаштування та відповідного розселення частини внутрішньо переміщених осіб, які не мають наміру виїжджати за кордон, проте не можуть повертатися в місця постійного проживання через

руйнування, спричинені військовими діями, або через страх повторення їх.

Обласним військовим адміністраціям у співпраці з органами місцевого самоврядування відповідних областей доцільно налагодити тісну співпрацю з представниками бізнесу, а також потенційними закордонними інвесторами, міжнародними донорськими організаціями та інститутами громадянського суспільства для започаткування низки проєктів з розбудови виробничої, інженерної, соціальної та прикордонної інфраструктури на регіональному та субрегіональному рівнях.

Крім того, слід розробити чіткі плани просторового розвитку відповідних областей, а також районів і територіальних громад в їхніх межах, визначивши у кожній з них пріоритетні зони для будівництва нового житла для внутрішньо переміщених осіб, місця для створення індустріальних парків, ареали формування транскордонних кластерів тощо. Також важливо забезпечити узгодження потенційних можливостей розселення внутрішньо переміщених осіб з перспективою майбутнього працевлаштування. Тому будівництво житла треба розгортати одночасно з формуванням сучасної виробничої інфраструктури, здатної як задовольняти потреби релокованого бізнесу, так і сприяти залученню нових інвесторів з України та з країн-членів ЄС.

Зважаючи на зазначене, а також беручи до уваги значний ресурсний потенціал і вигідне географічне розташування областей Західного регіону України, сьогодні до основних напрямів підвищення ефективності використання їхнього ендегенного потенціалу доцільно віднести такі основні пріоритети:

- розгортання мережі прикордонно-логістичних центрів, оснащених сучасними терміналами для перевантаження та часткового оброблення товарів різних типів, а також складськими приміщеннями для зберігання їх, включно з багатопрофільними сховищами та елеваторами. Такі центри можуть поєднуватися з автопортами, виставково-ярмарковими об'єктами, гуртовими ринками, торговими домами, паркінгами, залізничними та автобусними станціями тощо. Пріоритетними місцями потенційної локалізації вказаних центрів можуть бути прикордонні міста. Наприклад, у Закарпатській області – Чоп (або Ужгород), у Львівській – Хирів (або Самбір), Шегині (або Мостиська), а також Краковець (або Яворів) і Рава Руська, у Волинській – Володимир і Ковель. Одночасно до цих міст доцільно продовжити від кордону вузькі колії європейського стандарту. Це дасть змогу перетворити їх на потужні залізничні транзитно-логістичні хаби, що матимуть міжнародне значення;
- формування мережі виробничих кластерів, зокрема транскордонних, орієнтованих на використання наявного природно-ресурсного та економічного потенціалу відповідних областей (у Закарпатській – туристично-рекреаційного та машинобудівного; Івано-

Франківській – туристичного та енергетичного; Чернівецькій – туристичного та освітнього; Львівській – науково-освітнього, будівельного, енергетичного, приладобудівного, військово-промислового та легкої промисловості; Тернопільській і Рівненській областях – аграрно-індустріальних; у Волинській – машинобудівного, туристично-рекреаційного та агропробудівного;

- підвищення ефективності використання наявного потенціалу нафто – та газовидобутку, розвитку вугільної промисловості регіону, а також видобутку торфу та залучення потужних іноземних інвесторів у реновацію газових і нафтових родовищ і модернізацію відповідних видобувних потужностей на території Івано-Франківської, Львівської, Закарпатської, Чернівецької та Волинської областей, а також освоєння торфових родовищ на Рівненщині та Тернопільщині;
- надання нового імпульсу розвитку підприємництва, зокрема шляхом реалізації низки різнопрофільних навчально-освітніх і консалтингових програм для місцевого населення та внутрішньо переміщених осіб щодо започаткування та масштабування бізнесу, а також ініціювання всеукраїнського пілотного проєкту щодо запровадження в Західному регіоні України (або в його окремих областях) спеціального режиму оподаткування бізнесу для новостворених малих підприємств і стартапів;
- реалізація програм зі створення в межах окремих територіальних громад на території кожної з областей можливостей для диверсифікованого виробництва продовольчих товарів і будівництва елеваторів і складів для зберігання резервів сільськогосподарської продукції, формування запасів паливно-мастильних матеріалів, будівництва підземних сховищ для потреб ЗСУ (зберігання військової техніки та запчастин до неї, боєприпасів тощо). Першим кроком для успішного виконання цього завдання має стати повна інвентаризація земель у межах кожної територіальної громади та узагальнення інформації і резервування ділянок під відповідні цілі.

Отже, нинішня ситуація, попри складні виклики, які постали перед усіма областями Західного регіону України, відкриває також нові перспективи для підвищення ефективності використання ендogenous потенціалу розвитку цих областей. Проте для максимального використання цих перспектив потрібно вже сьогодні започаткувати роботу з напрацювання відповідних концептуальних рішень, які надалі мають лягти в основу програмних і стратегічних документів для кожної області та Західного регіону загалом.

**Висновки.** Запровадження воєнного стану поставило перед областями Західного регіону України низку нових завдань, пов'язаних із потребою в підвищенні ефективності управління власним ендogenous потенціалом розвитку. Передусім це спричинено втратою частини традиційних ринків

збуту, розривом звичних ланцюгів постачання сировини та матеріалів, неочікуваним напливом великої кількості внутрішньо переміщених осіб і проблемами релокованого бізнесу. Водночас органи державної влади та місцевого самоврядування регіону отримали змогу більш активно застосовувати інституційний досвід ЄС для розв'язання вказаних проблем і прискорення процесу європейської інтеграції України на регіональному рівні. Для підвищення ефективності управління ендogenous потенціалом розвитку областей Західного регіону України в контексті подальшої адаптації їх до інституційних стандартів ЄС сьогодні першочергового значення набуває посилення фінансової та адміністративної спроможності органів місцевого самоврядування, формування якісних стратегічних і програмних документів, орієнтованих на максимально ефективне використання наявних природних ресурсів і створення сучасної інституційної бази для залучення інвестицій та розвитку бізнесу, а також гармонізація управлінських взаємодій між владою регіонального, субрегіонального та локального рівнів.

Подальші дослідження у цьому напрямі можуть стосуватися пріоритетних напрямів і механізмів взаємодії між органами місцевого самоврядування та органами державної влади різних областей Західного регіону України в контексті формування ними спільних інституційних засад для максимально ефективного використання ендogenous потенціалу розвитку на синергетичних засадах.

#### **Список використаних джерел**

1. Сторонянська І. З., Бенюк Л. Я. Просторові асиметрії економічного розвитку в умовах адміністративно-фінансової децентралізації. *Економіка України*. 2018. № 2(675). С. 50-64. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2018.02.050>
2. *Стале ендogenous зростання регіонів України в умовах децентралізації*: монографія / ред. І. З. Сторонянська. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2019. 501 с.
3. Проскура В., Білоус С. Пріоритетні напрями модернізації економіки Західного регіону України: біоекономічний аспект. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-54>
4. Ценклер Н. І. Концептуальні засади трансформації економіки регіону в умовах активізації євроінтеграційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*: зб. наук. пр. 2016. Вип. 1(47). Т. 1. С. 68-72.
5. Франів І. А. Продуктивні сили Західного регіону України та чинники їх розміщення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 9. С. 157-160.
6. Химинець В. В., Головка А. А., Мірус О. І., Ковалівська С. В., Малиновська О. А. *Драйвери розвитку економіки Західного регіону України*:

аналітична записка. НИСД: сайт. 2020. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/zahidnyi-region.pdf>

7. Мікула Н. А. Організаційно-економічні механізми активізації транскордонного співробітництва західними регіонами України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*: зб. наук. пр. 2014. Вип. 3(107). С. 172-180.

8. Вахович І. М., Забедюк М. С. Зміст та структура ендегенного потенціалу регіону. *Економіка та держава*. 2010. № 11. С. 41-43.

9. Забедюк М. С. Забезпечення реалізації стратегії ендегенно орієнтованого розвитку регіону. *Ефективна економіка*. 2012. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1299>

### References

1. Storonyanska I. Z., Benovska L. Ya. (2018). Prostorovi asimetriyi ekonomichnoho rozvytku v umovakh administratyvno-finansovoyi detsentralizatsiyi [Spatial asymmetries of economic development in the conditions of administrative and financial decentralization]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 2(675), 50-64. [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2018.02.050>

2. Storonyanska I. Z. (Ed.) (2019). *Stale endohenne zrostannya rehioniv Ukrainy v umovakh detsentralizatsiyi* [Sustainable endogenous growth of Ukrainian regions in the conditions of decentralization]. Lviv: Dolishnyi Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

3. Proskura, V., & Bilous, S. (2021). Priorityetni napryamy modernizatsiyi ekonomiky Zakhidnoho rehionu Ukrainy: bioekonomichnyy aspekt [Priority directions of modernization of the economy of the Western region of Ukraine: bioeconomic aspect]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and society*, 28. Retrieved from <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/530/508> [in Ukrainian].

4. Tsenkler, N. I. (2016). Kontseptual'ni zasady transformatsiyi ekonomiky rehionu v umovakh aktyvizatsiyi yevrointehratsiynykh protsesiv [Conceptual principles of a region's economy transformation in the conditions of intensification of European integration processes]. In *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: Ekonomika* [Scientific Bulletin of

*Uzhgorod University. Series: Economics*]: Vol. 1(47):1 (pp. 68-72). [in Ukrainian].

5. Franiv, I. A. (2016). Produktivni syly Zakhidnoho rehionu Ukrainy ta chynnyky yikh rozmishchennya [Productive forces of the Western region of Ukraine and factors of their location]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy*, 9, 157-160. [in Ukrainian].

6. Khyrynets, V. V., Holovka, A. A., Mirus, O. I., Kovalivska, S. V., & Malynovska, O. A. (2020). *Drayvery rozvytku ekonomiky Zakhidnoho rehionu Ukrainy* [Drivers of economic development of the Western region of Ukraine]: Analytical note. NISS: Website. Retrieved from <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/zahidnyi-region.pdf> [in Ukrainian].

7. Mikula, N. A. (2014). Orhanizatsiyno-ekonomichni mekhanizmy aktyvizatsiyi transkordonnoho spivrobitnytstva zakhidnyimi rehionamy Ukrainy [Organizational and economic mechanisms of intensification of cross-border cooperation by the Ukraine western regions]. In *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy* [Socio-economic problems of the modern period of Ukraine]: Vol. 3(107) (pp. 172-180). [in Ukrainian].

8. Vakhovych, I. M., & Zabedyuk, M. S. (2010). Zmist ta struktura endohennoho potentsialu rehionu [Content and structure of endogenous potential of the region]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 11, 41-43 [in Ukrainian].

9. Zabedyuk, M. S. (2012) *Zabezpechennya realizatsiyi stratehiyi endohennoho oriyentovanoho rozvytku rehionu* [Implementation of strategy endogenous oriented development of the region]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 7. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1299> [in Ukrainian].

Статтю підготовлено в межах виконання відомчої науково-дослідної теми «Глобалізаційні чинники та ризики ендегенного розвитку регіонів України» (ДР № 0121U111754).

Надійшло 14.04.2022 р.